

og som kommer i Strid med de Dispositioner, som Ejeren naturlig maa kunne træffe over det, som er hans Ejendom. Ingen vil dog bestride, at det er hans, at han kan bruge Gruset og Stenene, som han selv vil, han kan have anskaffet Maskiner og bearbejdet sit Materiale paa forskellig Maade; men en skønne Dag kommer der en Vejbestyrelse og siger: Nu skal du aflevere det til en offentlig Vej uden Spor af Erstatning, undtagen for den Ulempe, som voldes ved, at et Stykke dyrket Jord gøres ubrugeligt. Det er dog i Virkeligheden en Besynderlighed, en Abnormitet. Jeg kan derfor ikke se, at der, da Spørgsmaalet næppe kan have saa stor Betydning, som det ærede Medlem vilde tillægge det, er Grund til at opretholde denne eneste Undtagelse. Der findes ganske vist en anden Undtagelse, nemlig med Hensyn til Danefæ, og da jeg ikke har studeret Spørgsmaalet saa grundig, er det muligt, at der endnu findes nogle andre smaa Undtagelser, men af bekendte almindelige Undtagelser fra Reglen tror jeg ikke, at der findes andre end disse to. Men med Hensyn til Danefæ er Forholdet et andet, thi der har Staten, det offentlige udtrykkelig forbeholdt sig Retten til alle den Slags Sager, saa at den private, hvis han vil have dem, ligefrem maa købe dem af Staten, selv om de ere fundne paa hans egen Grund. Desuden falde slige Oldtidsminder ikke ind under Begrebet Handelsværdi, og ingen undrer sig over, at Staten har denne Ret. Hvad Sten og Grus angaar, har Staten derimod aldrig forbeholdt sig en Ejendomsret paa samme Maade som ved Danefæ, og det er saa vel som alt andet paa en Ejendom en integrerende Del af denne. — Jeg kan altsaa i det hele anbefale Lovforslaget og tror ogsaa, at man til sidst bliver nødt til at gennemføre det, selv om det ikke sker ved denne Lejlighed. Derimod er der forskellige mindre Ting i Lovforslaget, som ere mig noget uklare. For det første kan jeg ikke se andet, end at der mellem § 1 og Motiverne er en, om jeg saa maa sige, haabløs Modstrid, og at det er umuligt at bringe dem i Overensstemmelse med hinanden. Jeg forstaa ikke, at de Jurister, som have haft Ordet før mig, have kunnet forbigaa dette, da det dog, forekommer det i hvert Fald mig, lader Lovforslagets Mening staa hen i det uklare. Naar § 1 bestemmer, at det Materiale, som kan kræves *afgivet*, skal findes i naturligt Leje, forekommer det mig, at dette sammenholdt med Paragraffens Slutning, hvori det udtales, at Vejbestyrelsen kan forbeholde sig

Eneret for 5 Aar, kun kan betyde, at den som Regel ikke forbeholder sig Eneret, og at Ejeren altsaa kan sælge til andre eller selv bruge af den Grus- eller Stengrav, hvoraf Vejbestyrelsen ogsaa tager sit Materiale; men hvorledes kunne Motiverne da udtale, at Afgivelse ikke kan kræves, saa snart der er udøvet en Raadighed fra Ejers Side over Materialet, der tilkendegiver, at han selv vil benytte det? § 1 i Begyndelsen forudsætter nemlig, at Reglen vil være, at Vejbestyrelsen ikke har Eneret; men saa maa jo Ejeren have Medraadighed paa en eller anden Maade. Fremdeles synes § 1 at tale om en Eneret for ikkun 5 Aar; medens Motiverne tale om at sikre Vejbestyrelsen Ret til „i Fremtiden“ at sikre sig Vejmaterialets Tilstedeværelse; men dette kan jo kun ske ved Ekspropriation; thi en Fremtid af ikkun 5 Aar kan jo ikke sikre noget som helst.

Jeg skal herefter blot i Tilslutning til den ærede sidste Taler udtale, at jeg ligeledes lægger stor Vægt paa, at Taksationsmændene blive valgte saaledes, som det her foreslaas, og hvis det var muligt at give endnu flere Garantier for, at Priserne ikke bleve drevne urimelig højt op, tror jeg, at man burde gøre det. Der kan man jo holde sig til den historiske Udvikling; selv om Ejerne ikke faa en Gavn, som det ærede Medlem for Store Hedinge hævdede, faa de dog en Fordel ved, at en Undtagelsesbestemmelse bliver hævet for deres Vedkommende, og der er ingen Grund til at give mere end strengt nødvendigt. Det vil af mange Grunde ganske utvivlsomt fordyre det en Del, og det er allerede en tilstrækkelig Grund til, at man undgaar alt, hvad der kan hedde opskruede Taksationer; men det er noget, man, forekommer det mig, ikke kan undgaa, medmindre man sætter nogle positive Bestemmelser, som kunne bruges lige over for Taksatorer, der kunne have Lyst til at skruke Priserne op. Det vilde være meget heldigt, hvis dette Forslag skulde blive henvist til Udvalg, om man da kunde finde nogle Bestemmelser, der yderligere kunde sikre i saa Henseende. Hvis de Uklarheder og andre Punkter, jeg har tilladt mig at nævne, kunde blive rettede, ser jeg ikke andet, end at man maa tage Forslaget, hvad enten man synes mere eller mindre om det. Man maa tage det som et tidsvarende Forslag, mere Ros tror jeg ikke, det behøver, men det er ogsaa tilstrækkeligt.

Jessen: Naar jeg har bedt om Ordet, er det for i alt væsentligt at give min Tilslut-